

LBRIS

We know
books

Cum să educăm ortodox copilul

*300 de sfaturi înțelepte
pentru părinți
de la sfinți și mari duhovnici*

ediția a doua

Traducere din limba rusă
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura
Σοφία

București

Cuprins

Despre nașterea de prunci	5
Cum se schimbă familia odată cu venirea pe lume a copiilor	7
Așa-numita „planificare familială”	10
Despre avorturi	15
În așteptarea copilului.	26
Despre alăptarea copilului	34
Cum să punem nume copiilor	38
Taina Botezului.	42
Răspunderea părinților pentru copii.	52
Familie sau carieră?	55
Mama și copiii.	57
Tatăl și copiii.	62
Frații și surorile.	67
Despre educarea copiilor	72
Cum să educăm copiii în duhul credinței	88
Copilul și învățământul.	107

Cum să comunicăm cu copiii	117
Trebuie pedepsiți copiii?	123
Despre laudă	139
Cum trebuie să fie casa unde cresc copii	143
Cum îi influențează pe copii mediul	147
De ce copiii ne amărăsc deseori	151
Cine are parte de copii buni	157
Ce exemplu le dăm copiilor noștri	162
Trebuie să ne facem griji pentru copii?	167
De ce este important să ne rugăm pentru copii . . 176	
Când copiii sunt bolnavi	184
Mângâiere pentru părinții necăjiți de moartea copilului lor	191
Cum trebuie să ne purtăm cu părinții	199
Întotdeauna trebuie să ascultăm de părinți? 209	
Căror sfinți să ne rugăm în feluritele nevoi ale familiei	211

Comenzi:
www.librariasophia.ro

Difuzare:
SUPERGRAPH
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3,
031216, București
Tel.: 021-320.61.19; fax: 021-319.10.84
e-mail: contact@supergraph.ro
www.librariasophia.ro
www.sophia.ro

Vă așteptăm la
LIBRĂRIA SOPHIA
str. Bibescu Vodă nr. 19,
040151, București, sector 4
(lângă Facultatea de Teologie)
tel. 021-336.10.00; 0722.266.618
www.librariasophia.ro

Despre nașterea de prunci

Femeia, când e să nască, se întristează, fiindcă
a sosit ceasul ei, dar după ce a născut copilul,
nu-și mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că
s-a născut om în lume (In 16, 21).

Nașterea de prunci s-a făcut cea mai ma-
re mângâiere pentru oameni când au
devenit muritori. Tocmai de aceea Iubitorul de
oameni Dumnezeu, ca să îndulcească îndată pe-
deapsa strămoșilor și să slăbească frica de moar-
te, a dăruit nașterea de prunci, arătând în ea chip
al învierii. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Nimic nu-i mai puternic decât simțămân-
tul care ne vine când ne ținem copiii în
brațe. Neajutorarea lor atinge în inimile noastre
coardele nobile. Pentru noi, nevinovăția lor este
o putere curățitoare.

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Coperta: Mona Velciov

Traducere după originalul în limba rusă: *Kak vospitat' rebionka pravoslavnîm. 300 mudrîh sovetov roditeliam*, Ed. Dar, Moscova, 2007.

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cum să educăm ortodox copilul: 300 de sfaturi înțelepte
pentru părinți de la sfinți și mari duhovnici / trad. din lb. rusă de
Adrian Tănăsescu-Vlas – ed. a 2-a – București: Editura Sophia, 2025
ISBN 978-630-346-024-6

I. Tănăsescu-Vlas, Adrian (trad.)

Bineînțeles, odată cu copiii ne vin o mulțime de griji și de probleme, și de aceea sunt oameni care privesc copiii ca pe o nenorocire – însă așa privesc lucrurile doar egoiștii cu suflet rece. (Sfânta Muceniță Alexandra, Împărăteasa Rusiei)

Bineînțeles, o foarte profundă semnificație o are nașterea de prunci, care nu numai că este aducătoare de bucurie, ci și realizează sentimentul „plinătății”, care se manifestă atât de viu atunci când soțul și soția devin părinți: apariția copiilor în familie este, într-adevăr, o intrare reală în sfera existenței nemărginite. Din generație în generație, de la părinți la copii, care vor deveni și ei părinți la vremea lor, se întinde unitatea neîntreruptă a omenirii. (Protoiereul Vasilie Zenkovskii)

Nu nașterea ca atare te face tată, nu purtarea în pânțece te face mamă, ci buna creștere pe care o dai copiilor. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Femeia naște copii în chinuri, însă apoi tatăl și mama au de trecut prin încă un rând de „chinuri ale facerii”, care uneori sunt și mai chinuitoare. Este vorba de educație. (Mitropolitul Vladimir al Asiei Centrale)

Cum se schimbă familia odată cu venirea pe lume a copiilor

Copilul este ca un fel de punte, așa încât de acum trei alcătuiesc un singur trup, deoarece copilul unește o parte cu alta. Două orașe despărțite de un râu alcătuiesc un singur oraș dacă este între ele un pod prin care țin legătura: și aici este aceeași unire sau chiar una mai mare, deoarece podul este făcut din ființa părinților. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Copiii sunt în familie nu numai obiect al grijilor și îngrijorărilor, ci dau familiei un nou sens al existenței, reprezintă un izvor de bucurie și de putere. Dragostea de copii le dă părinților putere să îndure toate restriștile vieții, dragostea de părinți le luminează copiilor toată viața lor. Cine poate fi mai apropiat pentru ori-

ce om decât mama și tatăl său? (*Protoiereul Vasilie Zenkovskii*)

Nașterea unui copil este un dar haric al Domnului, dar este totodată și o chemare nouă, și o osteneală nouă, și o cruce nouă pentru soți. Dumnezeu le încredințează părinților pământești un prunc, o ființă încă lipsită de apărare trupește și sufletește. Aceasta nu este o bucurie oarecare, nu este o joacă și nu este o distracție: este o mare responsabilitate, căci la Înfricoșătoarea Judecată părinții vor da socoteală în fața Domnului pentru sufletele vii ale copiilor lor. (*Mitropolitul Vladimir al Asiei Centrale*)

Când este în casă un nou-născut, căsătoria parcă s-ar naște iarăși. Copilul îi apropie pe soți ca niciodată. În inimi prind viață corzile care înainte erau mute. În fața tinerilor părinți apar scopuri și dorințe noi. Viața dobândește dintr-o dată un sens nou, mai profund.

În brațele lor a fost pusă o povară sfântă, o viață nemuritoare, pe care li s-a dat s-o păzească – și aceasta sădește în părinți simțul răspunderii, îi face să mediteze. „Eu” nu mai este centrul universului. Ei au un nou scop pentru care trebuie să trăiască, un scop suficient de mare ca să umple toată viața lor. (*Sfânta Muceniță Alexandra, Împărăteasa Rusiei*)

Căsătoria este încununată prin venirea copiilor pe lume. Aceasta este o mare minune: doi oameni ce se iubesc văd cu ochii lor cum se întrupează dragostea dintre ei, cum devine o nouă ființă omenească: copilul lor. Taina nașterii pruncilor este un cerc luminos, care înmulțește desăvârșirea dragostei conjugale. (*Mitropolitul Vladimir al Asiei Centrale*)

Dragostea părintească e sacră, însă nu trebuie să uităm că față de dragostea conjugală ea vine pe locul doi. Nu este îngăduit ca afecțiunea pătimașă pentru copii să întunece sentimentele conjugale în loc să le întărească și să le facă mai elevate. Copilul trebuie să crească în dragoste, dar mai întâi de toate el trebuie neapărat să vadă strălucirea dragostei dintre tatăl și mama sa și abia apoi să se scalde în dragostea lor părintească față de el. În familia unde au amortit sentimentele reciproce ale părinților, inima copilului poate să se răcească, să nu învețe să iubească oricât de tandră ar fi cu el mama și oricât de grijuliu ar fi cu el tatăl. (*Mitropolitul Vladimir al Asiei Centrale*)

Așa-numita „planificare familială”

Potrivit Cuvântului lui Dumnezeu, copiii sunt nu atât avuție a părinților, cât bun al lui Dumnezeu: *iată, fiii sunt moștenirea Domnului* (Ps. 126, 3). Ce mamă ar putea spune: „Voi avea rod”? Ce tată ar putea spune: „Voi avea fiu”? Zămisirea și nașterea nu se săvârșesc fără Purtarea de grijă dumnezeiască: amândouă sunt lucrare a lui Dumnezeu, dar al lui Dumnezeu. (*Sfântul Filaret al Moscovei*)

„Trebuie să avem încredere absolută în Purtarea de grijă dumnezeiască și, ca să zic așa, să nu planificăm copiii, fiindcă pe copii îi dă Dumnezeu, și numai El știe câți copii să dea – El, și nimeni altcineva. Ce-i drept, unii se hotărăsc, pentru că viața a devenit grea, să aibă doar un copil, și de aceea se păzesc. Totuși, acesta este un mare păcat, căci creștinii cu pricina arată

că își rânduiesc viața – cred ei – mai bine decât le-o rânduiește Dumnezeu. Fiind mândri, subestimează Purtarea de grijă dumnezeiască – or, Dumnezeu vede și dispoziția sufletească, și situația economică a acestor creștini, vede și multe altele pe care noi nu le vedem și nu le știm. Și dacă familia este săracă și de-abia îi ajung mijloacele materiale ca să întrețină un singur copil, Cel care știe toate Se poate îngriji și de întărirea economică a familiei.”

Pe cei ce se străduiau să capete copii fie prin fecundare artificială, fie prin înfierea de prunci străini¹, Starețul îi lămurea că Dumnezeu i-a lipsit de prunci spre binele lor, și că nu trebuie să caute să obțină prin mijloace omenești ceea ce doresc, fiindcă mai apoi se vor convinge că spre folosul lor nu le-a dat Dumnezeu copil, și că trebuie să ținem bine minte că bun este doar lucrul potrivit cu voia lui Dumnezeu, nu cu încăpățânarea noastră și cu neputințele noastre omenești.

Multora, Dumnezeu nu le dă copii tocmai ca din această pricină să-i iubească pe toți copiii ca și cum ar fi ai lor...

Să amintim și de Dreptii Ioachim și Ana, care au rămas fără copii până la bătrânețe, lucru care în vremea aceea era socotit o mare nenorocire, și poporul îi jignea pentru aceasta. Dumnezeu știa

¹ Credem că aici se are în vedere nu înfierea de prunci ca faptă bună, ci ca rezultat al dorinței de avea copii cu orice preț (*n. tr.*).

totuși că din ei se va naște Maica Domnului, care, la rândul său, Îl va naște pe Mântuitorul tuturor oamenilor, pe Domnul nostru Iisus Hristos!

Alți părinți își fixează ca scop nașterea de mulți prunci, și Dumnezeu, bineînțeles, le îngăduie, fiindcă respectă libertatea voinței omului, precum și fiindcă uneori nu suportă, ca să zic așa, cârtelile noastre, și de aceea ne lasă în voia noastră. După aceea însă părinții cu mulți copii se ciocnesc cu o mulțime de probleme: supraevaluându-și puterile, aduc pe lume, să zicem, opt copii, iar ca rezultat nu pot face față mulțimii grijilor legate de creșterea unei asemenea număr de copii.

Dumnezeu Însuși stabilește numărul copiilor din familie: îndată ce vede că părinții nu s-ar putea descurca cu încă un copil, îndată pune capăt nașterii pruncilor.

Cei care năzuiți să dobândați prunci „cu de-a sila”! Lăsați lucrul acesta în seama lui Dumnezeu, fiindcă El știe vremea potrivită. Unii, cu toată că nu sunt bine rânduiți duhovnicește, Îl „presează” pe Dumnezeu ca să le dea copil atunci când vor ei. Fiind iubitor, Dumnezeu le dă copil, însă ei văd în scurtă vreme că pruncul, crescând, devine nervos, fiindcă a moștenit patimile părinților săi, și ei înșiși cad într-o neliniște și mai mare, fiindcă au dobândit prunc care le-a moștenit – fără vină – patimile, de care ei nu s-au îngrijit să se curățească înainte de a cere cu stăruință copil de la Dumnezeu.

Așadar soții trebuie să se încredințeze pe deplin în mâinile lui Dumnezeu și să nu împiedice voia Lui. Să-L lase pe Dumnezeu să facă ce vrea El, fiindcă așa se va sălășlui în sufletele lor și le va acoperi familia harul Lui, binecuvântarea Lui. *(Starețul Paisie Aghioritul)*